

Tweede Kamer der Staten Generaal
T.a.v. Commissie Infrastructuur en Water
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Verzending digitaal via griffie

Datum: Harlingen, 5 maart 2024
Kenmerk: WvdH/EKu/24017

Betreft: **Gaat u het verschil maken voor de Waddenzee?**
Uw kenmerk: -

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie I&W,

Van harte gefeliciteerd met uw plek in de Kamercommissie I&W, die op 13 maart a.s. bijeen komt voor het Commissiedebat Wadden! In 2016 is de Waddenzee in een nationale verkiezing gekozen tot het mooiste natuurgebied van Nederland. Namens alle Nederlanders die de Waddenzee een warm hart toe dragen én namens de flora en fauna die hier voorkomen, vraagt de Coalitie Wadden Natuurlijk (CWN)¹ u of u ook voor ons enige natuurlijke Werelderfgoed op wil komen in uw Kamerperiode.

Onbalans

‘Menselijk gebruik en ecologie moeten weer in balans komen om de Waddennatuur te kunnen behouden en ontwikkelen.’ Dat schrijven de ministers in hun [Verzamelbrief](#) aan u. Ze willen met het Beleidskader Natuur Waddenzee de Waddennatuur weer op 1 zetten en schadelijke activiteiten verminderen of stoppen. Dit stemt de in CWN samenwerkende natuurorganisaties hoopvol. Want het gaat niet goed met de Waddenzee. Steeds duidelijker wordt dat we te veel vragen van het gebied. We willen dat de natuur zich goed kan ontwikkelen – het is immers een natuurgebied – maar Nederland wil in de Waddenzee ook baggeren, varen, vissen, recreëren, afvalwater lozen, kabels leggen, militaire oefeningen doen, gas/schelpen/zout winnen, etc. Alles bij elkaar zien we dat de natuur in ons Werelderfgoed aan het bezwijken is onder de (cumulatieve) druk van medegebruik en economische activiteiten. De recente evaluatie van het Natura2000 Beheerplan Waddenzee 2016-2022² toont deze onbalans ten zeerste aan. Met veel vogelsoorten gaat het al lang bergafwaarts. De gewone zeehond die het jarenlang goed deed, lijkt de laatste tijd ineens achteruit te gaan. In kilo’s is 90% van de vissen afgelopen decennia verdwenen. De kwaliteit van verreweg de meeste habitats is matig tot slecht.

¹ CWN = Vogelbescherming Nederland, Natuurmonumenten, Landschap Noord-Holland, It Fryske Gea, Het Groninger Landschap, Sportvisserij Nederland, Stichting WAD en de Waddenvereniging.

² Evaluatie Natura 2000 Beheerplan 2016-2022: Natuurbescherming Waddenzee kost meer tijd (Rijkswaterstaat, jan. 2024): <https://www.rijkswaterstaat.nl/nieuws/archief/2024/01/natuurbescherming-waddenzee-kost-meer-tijd>

We moeten aan het werk om verdere achteruitgang van de Waddenzee te keren en te zorgen voor verbetering. Dat is ook het doel dat het Rijk heeft vastgesteld: *'de duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap.'* Ondertussen wordt er helaas in strijd met deze ambities gehandeld. Zo heeft de Minister toegestaan om tot eind 2024 zonder natuurvergunning garnalen te vissen in N2000-gebied en is er zorg over de illegale gerichte spieringvisserij. Ook is er nog geen streep gezet door het nieuwe gaswinningsplan bij Ternaard en dreigt er een nieuwe veerdam dwars door de kwelder bij Ferwerd.

Klimaatverandering

We willen niet somberen. De Waddenzee is nog steeds een prachtig gebied waar miljoenen vogels tijdens hun trektocht op kunnen vetten, zodat ze hun broed- en overwinteringsgebieden kunnen halen. Waar scholletjes hun eerste jaar doorbrengen voordat ze richting Noordzee trekken. En waar elk jaar tienduizenden Nederlanders vakantie houden of een dagje uitwaaien. Dat moet zo blijven. Sterker nog: we moeten de waddennatuur robuuster maken zodat ze de klimaatverandering die zich duidelijk laat zien en voelen, goed op kan vangen³. Nu al sneuvelen er veel schelpdieren door hittestress. Het warmer wordende zeewater leidt er mogelijk toe dat de Waddenzee ongeschikt wordt voor jonge platvissen. Daarnaast dreigen door een stijgende zeespiegel over enkele decennia wadplaten te 'verdrinken'.

Internationale aandacht

2024 is en wordt een cruciaal jaar voor de toekomst van Werelderfgoed Waddenzee. UNESCO stelt dit duidelijk in haar State of Conservation⁴. De Waddenacademie doet heldere aanbevelingen om ook (andere) internationale verdragen beter na te leven voor de Waddenzee⁵. En terwijl de Minister van Natuur en Stikstof begint aan het Beleidskader Natuur Wadden, is eind februari de Natuurherstelwet vastgesteld in het Europees Parlement. Deze wet biedt kansen om de Waddenzee beter te beschermen en natuur sneller te verbeteren. Een bevestiging zien we hiervan terug in de uitgevoerde Impactassessment Verordening Natuurherstel⁶.

Ook bij de VN staan biodiversiteitsdoelen hoog op de agenda. Het biodiversiteitsakkoord vraagt dat in 2030 30% van het land, zoet water en de zeeën beschermd natuurgebied wordt. Nederland heeft de doelen omarmd, maar staat nu met 0% hoog beschermd marien gebied ver achter bv. het VK (69%)

³ Wadden Sea Quality Status Report - Climate Change (Waddenacademie, febr. 2024):

<https://www.waddenacademie.nl/nieuws/nieuwsbericht/overgang-van-zoet-naar-zout-in-de-waddenzee-onder-druk-door-veranderend-klimaat/>

⁴ State of Conservation Report Wadden Sea (UNESCO, sept. 2023):

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/09/05/state-of-conservation-report-wadden-sea>

⁵ Reflectie met beleidsaanbevelingen n.a.v. 'De Europees- en internationaalrechtelijke status van de Waddenzee'

(Waddenacademie, jan. 2024): www.waddenacademie.nl/nieuws/nieuwsbericht/reflectie-met-beleidsaanbevelingen-naar-aanleiding-van-het-rapport-de-europees-en-internationaalrechtelijke-status-van-de-waddenzee-verschenen/

⁶ Impactassessment Verordening Natuurherstel: <https://open.overheid.nl/documenten/8cc55110-148f-4c64-9701-c6031c030c2c/file>

en Argentinië (11%). Het toevoegen van delen van de Waddenzee als strikt beschermd gebied stelt het kabinet in staat om vrij snel meters te maken in het behalen van benodigde arealen.

Geitenpaadjes en maatregelen

Als natuurorganisaties merken we dat wij aangesproken worden om de natuur in de Waddenzee te vertegenwoordigen. Dat doen we met alle liefde, plezier en veel inzet en altijd samen met anderen, maar feitelijk heeft de overheid de primaire taak om de natuur te beschermen en internationale verdragen na te leven. Wij vragen u: spreek de verantwoordelijke ministers aan om zich ook voor de volle 100% in te zetten voor de Waddennatuur. Laat ze stoppen met het bewandelen van geitenpaadjes om toch weer een vergunning of gedoogbeschikking af te geven voor iets waarvan we eigenlijk allemaal wel weten dat het niet langer zo kan. Zoals bij garnalenvisserij of gaswinning.

Concreet zijn er nu middelen nodig om de aanbevelingen uit de evaluatie van het N2000 Beheerplan Waddenzee uit te voeren. Het duurt nl. nog jaren voordat er een nieuw Beheerplan ligt. Gelukkig heeft minister Harbers aangegeven dat ze niet stil gaan zitten⁷. Er wordt hard gewerkt aan een tussentijds maatregelenpakket. Kunt u controleren of er komende tijd minimaal een vergelijkbaar budget is voor maatregelen als in de beheerplanperiode, en of er structureel meer geld vrijgemaakt wordt voor de benodigde verbeteringen in het Waddenzeebeheer?

U en het (demissionaire) kabinet vinden de organisaties in de CWN aan uw zijde als het gaat om het herstel van de Rijke Waddenzee. De Europese Commissie, UNESCO, de VN en ook de rechter kijken met ons mee of de natuur ook echt weer op één wordt gezet. In het belang van dier én mens.

Alvast hartelijk dank!

Met vriendelijke groet,
Waddenvereniging,

mede namens Vogelbescherming Nederland, Natuurmonumenten, Landschap Noord-Holland,
It Fryske Gea, Het Groninger Landschap, Sportvisserij Nederland en Stichting WAD,

Wouter van der Heij
Waarnemend directeur

⁷ Brief met kenmerk IENW/BSK-2022/77890 (14 april 2022): <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-513c72eeff2f798a832155f71b0d6762b3d25c83/pdf>